

KNJIGE V ARHIVU – V SLUŽBI ČLOVEKA

Razstava Pokrajinskega arhiva Maribor, 9. junij 2023–11. december 2023

Avtorji: mag. Nina Gostenčnik, mag. Jure Maček, Mojca Horvat,
Simona Velunšek, Suzana Čeh, mag. Boštjan Zajšek, Gordana Šovejš
Lipovšek, dr. Vinko Skitek, Špela Valadžija, Mojca Kosi, Lučka Mlinarič,
Polde Mikec Avberšek, Sabina Lešnik, dr. Miroslav Novak

Oblikovna zasnova: mag. Nina Gostenčnik, Špela Valadžija

Lektoriranje: mag. Boštjan Zajšek

Tehnična podpora: Jožica Bajgot, Jože Rozman, Srečko Starčevič,
Edvard Harb, Silva Vrbnjak, Darinka Arčnik

Pokrajinski arhiv Maribor je v letu 2023 obeleževal 90 let formalnega zbiranja, hranjenja in varovanja arhivskega gradiva. Ob jubileju smo se odločili pripraviti veliko razstavo z naslovom *Knjige v arhivu – v službi človeka*. Gre za prvo razstavo, ki smo jo postavili v prenovljenem osrednjem razstavišču Pokrajinskega arhiva Maribor, imenovanem *Archivum*. V pritličju stavbe smo namreč v letih 2021 in 2022 temeljito preuredili razstavišče oziroma predavalnico in razstavno opremo. Tako smo lahko izkoristili nove vitrine in na ogled postavili številne originale, ki so jih dopolnjevali panoji s fotografijami in z opisi.

Razstava je bila posvečena posebni vrsti arhivskega gradiva – knjigam, ki jih javnost povezuje predvsem s knjižnicami. Vendar tudi v arhivih hranimo knjige, in sicer takšne, ki nastajajo »v službi človeka«, takšne, ki nimajo založnika, niso publicirane, niso vsakomur dostopne, vendar so pomembne za slehernega posameznika, saj ga spremljajo skozi vse življenje. Pri pripravi razstave smo sodelovali vsi zaposleni, vsak je v gradivu, za katerega je pristojen, izbrskal knjige, ki so najznačilnejše, najlepše, najdebelejše, najstarejše, najlepše ilustrirane ipd. Zbrane knjige smo nato smiselno razvrstili po posameznih obdobjih

Razstava v razstavišču Archivum prikazuje originale v vitrinah in reprodukcije z opisi na panojih

(Foto: Marko Pigac)

*Povzetek cele razstave je na ogled na panojih na dvorišču
(Foto: Marko Pigac)*

v človeškem življenju – dobesedno od rojstva do smrti (šolanje, zaposlitev, poroka, prosti čas, uprava, premoženje) ter jih predstavili na osmih panojih in v desetih vitrinah.

Pri pripravi smo naleteli še na eno podzvrst knjig, na knjižice, ki se pojavljajo predvsem v osebnih in družinskih ter tudi nekaterih drugih zasebnih arhivskih fondih. Te so za posameznika pomembne bodisi za potrjevanje njegove identitete oziroma državljanstva bodisi za dostop do različnih storitev in pravic, kot so zaposlovanje, bančne storitve, zdravstveno varstvo, davčne obveznosti, izobraževanje. V njih so zabeleženi osebni podatki, nekaterim je pridana še fotografija lastnika dokumenta. Te knjižice smo zbrali in fotografirali ter jih razstavili na panojih v razstavišču *Per gradus*, to je na stopnišču arhiva.

Leto 2023 je prineslo Pokrajinskemu arhivu Maribor še eno novo možnost za razstavljanje – razstavne panoje na dvorišču oziroma razstavišče *Atrium*. Na osmih velikih panojih na prostem smo postavili na ogled najprivlačnejše fotografije, ki na kratko povzemajo celotno razstavo *Knjige v arhivu – v službi človeka*.

Kot zapisano, smo pri projektu priprave osrednje razstave ob 90. letnici arhiva sodelovali vsi zaposleni, kar se je izkazalo kot zanimiva izkušnja timskega dela, tako da smo sklenili, da bomo v prihodnosti še kdaj pripravili razstavo, ki bo zastavljena na podoben način.

Mojca Horvat